

GOEDE VRIJDAG

Bethlehemkerk 2018

Goede Vrijdag - 30 maart 2018

Bethlehemkerk Hilversum ; viering, aanvang 19.30 uur

lector 1 : Martin Tjalma
lector 2 : Carlijn Kroesen
organist : Henk van Dijk
koor : Projectkoor Bethlehemkerk
muzikale leiding : Marlene Erdman
vertaling : Erik Kluver (www.angelfire.com/pq/fhkluver)
bewerking vertaling : Els Vermij (Vermij Vertalingen, Hilversum)

Voor deze extra viering zijn onkosten gemaakt. Wilt u meehelpen die kosten te bestrijden, dan ziet onze penningmeester graag een gift tegemoet op rekeningnummer NL55 FVLB 0635 8093 89 t.n.v. Protestantse gemeente Hilversum, inz. PWG Bethlehemkerk wijkkas, o.v.v. 'Paasweek.'

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw gift

Iets over de componist en zijn werk

Stainer's "The Crucifixion" (de Kruisiging) is misschien wel het koorwerk dat na Handel's "Messiah" bij de meeste koren in Engeland op het repertoire staat en dat veelvuldig wordt uitgevoerd. Het is Stainer's laatste compositie, geschreven in 1887, kort voor hij, door het verlies van zijn gezichtsvermogen, zijn functie als organist van de St. Paul's Cathedral in Londen moest opgeven.

Door het muzikale en devote karakter won het werk onmiddellijk aan populariteit onder de kerkgangers en het is thans bekend als één der meest uitgevoerde koorwerken uit de Victoriaanse periode.

John Stainer werd in 1840 geboren in Southwark, Londen en was vele jaren koorknaap in het koor van de beroemde St. Paul's Cathedral. Op 16-jarige leeftijd werd hij in het pas opgerichte St. Michael's College in Tenbury benoemd tot organist. Een hele prestatie want John Stainer had een handicap: als kind had hij door een ongeluk het gezichtsvermogen verloren aan één oog.

Toen hij in 1860 in Oxford ging studeren werd hij organist van het befaamde Magdalen College en spoedig was hij onbetwist leider van het muzikale leven aan de universiteit. Zijn eerste groots opgezette werk was "Gideon", dat hij schreef voor zijn doctoraal "muziek". Dit werk werd met veel succes uitgevoerd in het Sheldonian Theater in Oxford.

In 1872 keerde hij terug naar de St. Paul's om zijn leermeester John Goss als organist op te volgen, maar hij bleef met Oxford verbonden als professor in de muzikale wetenschappen.

In zijn tijd werden Stainers werken vaak uitgevoerd. Heden ten dage is hij vooral gekend om zijn musicologische inzichten en zijn invloed op de Anglicaanse kerkmuziek. Koningin Victoria verleende hem in 1881 de titel "Sir". John Stainer stierf in 1901 (hetzelfde jaar als Koningin Victoria).

"The Crucifixion" beschrijft het lijdensverhaal van Jezus Christus.

De tekst is van de Engelse predikant Rev. J. Sparrow Simpson. Het is bedoeld als Passie-dienst, waarin de componist hymns (gezangen) heeft verwerkt die de gemeente kan meezingen. Hierbij kan men enige vergelijking met Bach's Passies niet uit de weg gaan, doch het werk staat ook zeer onder de invloed van de muziek van Mendelssohn, die in de Victoriaanse periode zeer geliefd was. Nu staat het ook veelvuldig op het Passie-repertoire in Nederland, gezien de vele kooruitvoeringen ervan.

(ontleend aan teksten op internet van Wikipedia en Rudolf Grasman)

GOEDE VRIJDAG

liturgische kleur: paars

WIJ KOMEN BIJEE IN STILTE

deze viering is een voortzetting van de dienst van Witte Donderdag.

In deze viering worden enkele delen uit *The Crucifixion* van John Stainer gezongen

Inkeer in stilte

Gebed

Zingen : 'Wie zal voor God verschijnen' (uit: Tussentijds 152: 1 en 3)
melodie: Gezang 117, 'Hoe zal ik U ontvangen'

1. Wie zal voor God verschijnen? Wie gaat er voor ons uit?
Wie raakt aan Gods geheimen in alle eenzaamheid?
Het is de hogepriester die alles voor ons doet.
't is onze Here Christus Hij reigt ons met bloed.

3. Hoe staat het voorgeschreven in 't Oude Testament?
Een dier boet met zijn leven,
een dier dat God niet kent.
Maar Hem, het Lam, zij ere,
dat eeuwig is geslacht!
Wij moeten ons bekeren
ons offer is gebracht.

Lezen : Klaagliederen 1: 12

Jullie die hier voorbijgaan, raakt het jullie niet? Merk toch op en zie: is er leed als het leed dat mij wordt aangedaan, dat de ONTZAGWEKKENDE op de dag van zijn toorn over mij heeft uitgestort?

in het gastenvertrek - de Pesachmaaltijd - Jezus spreekt over het verraad

Lezen : Marcus 14: 12-25

Op de eerste dag van het feest van het Ongedesemde brood, wanneer het pesachlam wordt geslacht, zeiden zijn leerlingen tegen hem: 'Waar wilt u dat wij voorbereidingen gaan treffen zodat u het pesachmaal kunt eten?'

[...]

Terwijl ze aten, nam hij een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood, deelde het uit en zei: 'Neem hiervan, dit is mijn lichaam.' En hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker, en allen dronken eruit. Hij zei tegen hen: 'Dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen vergoten wordt. Ik verzeker jullie: ik zal niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat ik er opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van God.'

Zingen : Lied 558: 1, 4 en 5; 'Jezus om uw lijden groot'

1. Jezus, om uw lijden groot,
om uw leven en uw dood
die volbrengen 't recht van God,
Kyrië eleison

4. Om het brood, Heer, dat Gij breekt,
om de beker die Gij reikt,
om de woorden die Gij spreekt,
Kyrie eleison.

5. Here, om uw bloedig zweet,
als Ge alleen de wijnpers treedt,
om de kelk vol bitter leed,
Kyrie eleison.

op weg naar de olijfborg - Jezus spreekt over de verloochening

Lezen : Marcus 14: 22-31

Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfborg. Jezus zei tegen hen: 'Jullie zullen allemaal ten val komen, want er staat geschreven: "Ik zal de herder doden, en de schapen zullen uiteengedreven worden." Maar nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.' Petrus zei tegen hem: 'Misschien zal iedereen ten val komen, maar ik niet!' Jezus antwoordde: 'Ik verzeker je: juist jij zult me vannacht, nog voor de haan tweemaal gekraaid heeft, driemaal verloochenen.' Maar Petrus hield met grote stelligheid vol: 'Al zou ik met u moeten sterven, ik zal u nooit verloochenen.' Alle anderen zeiden iets dergelijks.

Slotgebed

Zingen : Lied 590: 1 en 4; 'Nu valt de nacht'

1. Nu valt de nacht.
Het is volbracht:
de Heer heeft heel zijn leven
voor het menselijk geslacht
In Gods hand geven.

4. 't Is goed o Heer
Gij hoeft de eer
van God niet meer te staven
leggen wij ons bij U neer,
in uw dood begraven.

in
stilte
gaan we uiteen

Oh! men and women, afar and nigh,
Is it nothing to you, all ye that pass by?

I laid My eternal power aside,
I came from the Home of the Glorified,
A babe, in the lowly cave to lie;
Is it nothing to you, all ye that pass by?

I wept for the sorrows and pains of men,
I healed them, and helped them, and
loved them – but then, but then
They shouted against Me ‘Crucify!’
Is it nothing to you?

Behold Me and see: pierced through and
through
With countless sorrows – and all is for
you;
For you I suffer, for you I die,
Is it nothing to you, all ye that pass by?

Oh! men and women, your deeds of
shame,
Your sins without reason and number
and name;
I bear them all on the Cross on high.
Is it nothing to you?
Is it nothing to you that I bow My Head?
And nothing to you that My Blood is
shed?
O perishing souls .to you I cry,
Is it nothing to you?

O come unto Me, – by the woes I have
borne,
By the dreadful scourge, and the crown
of thorns,
By these, I implore you to hear My cry,
Is it nothing to you?

O come unto Me, – this awful price,
Redemption’s tremendous sacrifice
Is paid for you–
Oh, why will you die?,
O come unto Me for why will ye die?

*O mannen en vrouwen, ver weg en dichtbij,
raakt het je niet, jullie die hier voorbijgaan?*

*Ik heb mijn eeuwige macht opgegeven en
ben vanuit het huis van de Verheerlijkte
gekomen, als een baby in een nederige grot.
Raakt het je niet, jullie die hier voorbijgaan?*

*Ik huilde om het leed en de pijn van mensen.
Ik hielp hen en had hen lief,
maar zij schreeuwden tegen mij:
"Kruisig Hem!"
Raakt het jullie niet ...?*

*Kijk naar mij, en zie: tot in het diepst
doorboord
Van onmetelijke smart, en het is alles voor
jullie;
Voor jullie lijd ik, voor jullie sterf ik;
raakt het je niet, jullie die hier voorbijgaan?*

*O mannen en vrouwen, jullie schandelijke
daden
Jullie zonden zonder rede, zonder tal of
naam,
Ik draag ze allemaal, hoog aan het kruis.
Raakt het jullie niet ...?
Raakt het jullie niet dat ik mijn hoofd buig?
En raakt het jullie niet dat Mijn bloed wordt
vergoten?
O verdoemde zielen, ik roep tot jullie: raakt
het jullie niet ...?*

*O, kom tot mij, om de pijn die ik heb
gedragen,
Om de afschuwelijke geseling en de kroon
van doornen Omwille van dat alles smeek Ik
jullie mijn geroep te horen. Raakt dat jullie
niet?*

*O, kom tot Mij! Deze vreselijke prijs, het
geweldige offer van de verlossing, het wordt
voor jullie betaald, o, waarom willen jullie
sterven? Kom tot Mij, want waarom willen
jullie sterven?*

Zingen : Lied 571: 1, 2 en 3; ‘In stille nacht houdt Hij de wacht’

1. In stille nacht houdt Hij de wacht
waar alle anderen slapen.
De ogen zwaar, de harten moe,
hebben wij Hem verlaten.

2. Waarom blijft niet het laatste lied
in onze harten hangen?
De lofzang klonk, maar is verstomd.
De dood houdt ons omvangen.

3. Een beker vol van vreugdewijn
heeft Hij met ons gedronken.
Een bittere kelk vol eenzaamheid
hebben wij Hem geschonken.

in Getsemane - Jezus worstelt en bidt, wordt verraden en gevangengenomen

Lezen : Marcus 14: 32-42

Ze kwamen bij een plek die Getsemane heette, en hij zei tegen zijn leerlingen: ‘Blijven jullie hier zitten, terwijl ik ga bidden.’ Hij nam Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee. Hij voelde zich onrustig en angstig worden en zei tegen hen: ‘Ik voel me dodelijk bedroefd; blijf hier waken.’

[...]

Toen hij voor de derde maal terugkwam, zei hij tegen hen: ‘Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? Het is zover: het ogenblik is gekomen waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de zondaars. Sta op, laten we gaan; kijk, hij die me uitlevert, is al vlakbij.’

Koor

The Agony

bass

Could ye not watch with Me one brief
hour?

Could ye not pity My sorest need?

Ah! if ye sleep while the tempests lower,
surely, My friends, I am lone indeed.

chorus

Jesu, Lord Jesu, bowed in bitter anguish,
and bearing all the evil we have done,

Oh, teach us, teach us

how to love Thee for Thy love;

Help us to pray, and watch,

and mourn with Thee.

De doodstrijd

bas

Konden jullie niet één kort uur met mij
waken? Konden jullie geen medelijden met
mij hebben in mijn bitterste nood?

Als jullie slapen terwijl de storm dreigt, dan
mijn vrienden, ben Ik pas echt eenzaam.

koor

Jezus, Heer Jezus, gebogen in bittere smart;
en al het kwaad dragend dat wij hebben
gedaan: Leer ons U lief te hebben omwille
van Uw liefde.

Help ons met U te bidden, te waken, en
bedroefd te zijn

bass
Could ye not watch with Me one brief
hour?
Did ye not say upon Kedron's slope,
Ye would not fall into the Tempter's
power?
Did ye not murmur great words of hope?

chorus
Jesu, Lord Jesu, bowed in bitter anguish,
and bearing all the evil we have done,
Oh, teach us, teach us
how to love Thee for Thy love,
Help us to pray, and watch,
and mourn with Thee.

Lezen : Marcus 14: 43-52

Nog voor hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten was gestuurd. Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. Hij had gezegd: 'Degene die ik kus, die is het. Neem hem gevangen en voer hem weg onder strenge bewaking.'

[..]

Toen lieten allen hem in de steek en vluchtten weg. Een jongeman, die alleen een linnen kleed aanhad, probeerde bij hem te blijven, maar toen ook hij werd vastgegrepen, liet hij het kleed in hun handen achter en vluchtte naakt weg.

Koor

God so loved the world

*God so loved the world, that He gave His
only begotten Son, that whoso believeth
in Him should not perish, but have
everlasting life.*

For God sent not His Son into the world
to condemn the world; but that the world
through Him might be saved.

bas
*Konden jullie niet één kort uur met Mij
waken? Hebben jullie op de helling bij de
beek Kedron niet gezegd dat jullie niet in de
macht van de Verleider zouden vallen?
Hebben jullie daar niet grote woorden van
hoop gemompeld?*

koor
*Jezus, Heer Jezus, gebogen in bittere smart,
en al het kwaad dragend dat wij hebben
gedaan: Leer ons U lief te hebben omwille
van Uw liefde.
Help ons met U te bidden, te waken, en
bedroefd te zijn*

Zo lief had God de wereld

*God had de wereld zo lief, dat Hij Zijn
eniggeboren Zoon gaf, opdat iedereen die in
Hem gelooft niet verloren zou gaan, maar
eeuwig leven zou hebben.*

*God heeft Zijn Zoon niet naar de wereld
gestuurd om een oordeel over haar te vellen,
maar om die door hem te redden.*

**In het huis van de hogepriester -
Jezus wordt verhoord en beschuldigd**

Lezen : Marcus 14: 53-65

Epiloog - Jezus wordt in een graf gelegd

Koor

Adoration of the crucified

hymn - chorus

1.
I adore Thee, I adore Thee!
Glorious ere the world began;
Yet more wonderful Thou shinest,
Though divine, yet still divinest
In Thy dying love for man.

2.
I adore Thee, I adore Thee!
Thankful at Thy feet to be;
I have heard Thy accent thrilling,
Lo ! I come, for Thou art willing
Me to pardon, even me.

3.
I adore Thee, I adore Thee!
Bron of woman yet Divine:
Stained with sins I kneel before
Thee, Sweetest Jesu, I implore Thee
Make me ever only Thine.

Lezen : Marcus 15: 40-47

Van een afstand keken ook enkele vrouwen toe, onder wie Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jakobus de jongere en van Joses, en Salome. Toen hij in Galilea verbleef, waren deze vrouwen hem gevolgd en hadden ze voor hem gezorgd, net als vele andere vrouwen die met hem waren meegereisd naar Jeruzalem.

[...]

Josef kocht een stuk linnen, haalde Jezus van het kruis en wikkelde hem in het linnen. Daarna legde hij hem in een graf dat in de rots was uitgehouwen en rolde een steen voor de ingang.

Maria uit Magdala en Maria de moeder van Joses keken toe in welk graf hij werd gelegd.

Koor

The appeal of the crucified

chorus

From the Throne of His Cross, the King of
grief
Cries out to a world of unbelief:

De aanbidding van de Gekruisigde

hymne - koor

1.
*Ik aanbid U, ik aanbid U!
Glorierijk voordat de wereld begon
Nog wonderlijker straalt U, Hoewel
goddelijk, nog het meest goddelijk
In Uw stervende liefde voor de mens*

2.
*Ik aanbid U, ik aanbid U!
Dankbaar dat ik aan Uw voeten mag zijn
Ik heb Uw aangrijpende woorden gehoord.
Zie! Ik kom, want U bent bereid
Mij, zelfs mij, te vergeven.*

3.
*Ik aanbid U, ik aanbid U! Geboren uit een
vrouw, en toch goddelijk:
Door zonden bevekt kniel ik voor U neer
Liefste Jezus, ik smeeek U
Maak dat ik voor altijd de Uwe mag zijn*

De smeekbede van de gekruisigde

koor

*Vanaf de troon van zijn kruis roept de
Koning der smarten tegen een wereld vol
van ongelooft:*

5.
By the path of sorrows dreary,
By the Cross, Thy dreadful load,
By the pain, when, faint and weary,
Thou didst sink upon the road:

5.
*Omwille van de weg van trieste droefheid
Om het kruis, Uw vreselijke last
Om de pijn, toen U, zwak en vermoeid
Op de weg bezweek:*

Allen *Cru-ci-fied, I turn to Thee, Son of Ma-ry, plead for me.*
Gekruisigde, ik wend mij tot u: Zoon van Maria, pleit voor mij

6.
By the Spirit which could render
Love for hate and good for ill,
By the mercy, sweet and tender,
Poured upon Thy murderers still:
Crucified...

6.
*Omwille van de Geest die liefde voor haat en
goedheid voor slechtheid kan teruggeven
Om de genade, zoet en zacht
Zelfs over Uw moordenaars uitgestort
Gekruisigde, ik wend mij tot U...*

Lezen : Marcus 15: 27-39

Samen met hem kruisigden ze twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem: 'Ach, kijk nu toch eens! Jij die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, red jezelf toch door van het kruis af te komen.'

[...]

Op het middaguur viel er een duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: 'Eloï, Eloï, lema sabachtani?', wat in onze taal betekent: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?' Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hoor, hij roept Elia!' Iemand ging snel een spons halen, doordrenkte die met zure wijn, stak de spons op een stok en probeerde hem te laten drinken, terwijl hij zei: 'Laten we eens kijken of Elia komt om hem eraf te halen.' Maar Jezus slaakte een luide kreet en blies de laatste adem uit. En het voorhangsel van de tempel scheurde van boven tot onder in tweeën. Toen de centurio, die recht tegenover hem stond, hem zo zijn laatste adem zag uitblazen, zei hij: 'Werkelijk, deze mens was Gods Zoon.'

Inkeer in stilte

De paaskaars wordt gedoofd en weggedragen

Jezus werd meegevoerd naar het huis van de hogepriester om te worden voorgeleid, en alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen daar bijeen. Petrus volgde hem op een afstand tot op de binnenplaats van het huis van de hogepriester, waar hij tussen de knechten ging zitten en zich warmde aan het vuur.

[...]

Toen begonnen sommigen hem te bespuwen; ze blinddoekten hem en sloegen hem in het gezicht en zeiden tegen hem: 'Profeteer nu maar!', en ook de dienaren onthaalden hem op vuistslagen.

Zingen : 'Moeten wij niet wakker zijn' (uit: Jij, mijn adem 134:5)

5. Gij, die zelf de tem - pel zijt,
huis van God met lijf en le - den,
hei - lig - dom, waar Hij wil wo - nen
om ons zijn ge - laat te to - nen,
dur - ven wij de weg be - tre - den
die naar de - ze wo - ning leidt?

op de binnenplaats - Jezus wordt verloochend

Lezen : Marcus 16: 66-72

Terwijl Petrus beneden op de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester voorbij. Toen ze Petrus bij het vuur zag zitten, keek ze hem aan en zei: 'Jij was ook bij die Jezus van Nazaret!' Maar hij ontkennde dat en zei: 'Ik weet niet waar je het over hebt, ik begrijp echt niet wat je bedoelt.'

[...]

En meteen kraaide de haan voor de tweede keer. En Petrus herinnerde zich dat Jezus tegen hem gezegd had: 'Voordat een haan tweemaal heeft gekraaid, zul je mij driemaal verloochenen.' En toen hem dat te binnen schoot, begon hij te huilen.

Zingen : 'Moeten wij niet wakker zijn' (uit: Jij, mijn adem 134:6)

6. In het don - ker van de nacht
wordt de waar - heid snel ver - ge - ten.
Zelfs de rots waar - op gij bouw - de
blijkt bij storm niet te ver - trou - wen.
Vriend - schap dooft, is snel ver - sle - ten.
Gij be - trekt al - leen de wacht.

**voor het Romeinse gezag –
Jezus opnieuw verhoord en ter dood veroordeeld**

Lezen : **Marcus 15: 1-15**

's Ochtends in alle vroegte kwamen de hogepriesters, de oudsten en de schriftgeleerden en het hele Sanhedrin in vergadering bijeen. Na Jezus geboeid te hebben, brachten ze hem weg en leverden hem over aan Pilatus.

[...]

Pilatus vroeg: 'Wat heeft hij dan misdaan?' Maar ze schreeuwden nog harder: 'Kruisig hem!' Omdat Pilatus de menigte tevreden wilde stellen, liet hij Barabbas vrij. Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen.

Zingen : **Lied 577: 2; 'O wereld, zie uw leven'**

Wie heeft u zo geslagen,
Waarom moet Gij verdragen,
die bitterheid en pijn?
Gij zijt toch zonder zonde,

toch niet in kwaad gebonden
als wij en onze kind'ren zijn.

op Golgota - Jezus gekruisigd en sterft

Lezen : **Marcus 15: 16-26**

De soldaten leidden hem weg, het paleis (dat wil zeggen het pretorium) in, en riepen de hele cohort bijeen. Ze trokken hem een purperen gewaad aan, vlochten een kroon van doornakken en zetten hem die op. Daarna brachten ze hem hulde met de woorden: 'Gegroet, koning van de Joden!'

[...]

Ze brachten hem naar Golgota, wat in onze taal 'schedelplaats' betekent. Ze wilden hem met mirre vermengde wijn geven, maar hij nam die niet aan. Ze kruisigden hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen.

Het was in het derde uur na zonsopgang toen ze hem kruisigden. Het opschrift met de aanklacht tegen hem luidde: 'De koning van de Joden'.

Koor

Litany of the Passion

hymn – chorus

to be sung by the Choir and Congregation

1.

Holy Jesu, by Thy Passion,
By the woes which none can share,
Borne in more than kingly fashion,
By Thy love beyond compare:

De litanie van het lijden

hymne – koor

te zingen door koor en gemeente

1.

Heilige Jezus, om Uw lijde;, Omwille van de
smart die niemand met U delen kan,
Gedragen op meer dan koninklijke wijze
Door Uw liefde die alle vergelijking te boven
gaat:

Allen

P Cru-ci-fied, I turn to Thee, *PP* Son of Ma-ry, plead for me.

Gekruisigde, ik wend mij tot u: Zoon van Maria, pleit voor mij

2.

By the treachery and trial,
By the blows and sore distress,
By desertion and denial,
By Thine awful loneliness:
Crucified, ...

2.

Omwille van het verraad en de beproeving
Om alle klappen en diep verdriet
Om verlatenheid en ontkenning
Om Uw ontzagwekkende eenzaamheid
Gekruisigde, ik wend mij tot U...